

BESTYRELSENS BERETNING 2005

Professionalisering af forbundet var et af hovedpunkterne i den tre-årige handlingsplan, som bestyrelsen lagde frem i 2002. Vi skulle skærpe den politiske profil og øge respekten for Bkfs rolle som billedkunstnernes talerør. Vi skulle skabe mere kapacitet og bedre kontinuitet i sekretariatets daglige arbejde, og vi skulle forstærke vores medlemservice, så medlemmerne virkelig kunne mærke, at de fik noget for pengene. Vi lagde også vægt på, at Bkf skulle cementere sin rolle som den vidtfavnende og bredt samarbejdende organisation på billedkunstens område.

Vi har arbejdet ihærdigt på at nå disse mål. Vi har sendt mange bolde af sted på en gang, og ikke alle ruller lige stærkt, men Bkf er inde i en rigtig god udvikling.

I et fag som vores, hvor den enkelte på godt og ondt må leve med midlertidighed og usikkerhed på mange planer, er det vigtigt med en platform, som varetager kontinuiteten, den brede, solidariske faglighed og den konkrete støtte og handlekraft, når det kræves. Det er den plads, vi bliver bedre og bedre til at fylde ud.

I håb om, at Generalforsamlingen vil vise, at medlemmerne er enige i den kurs, som vi har lagt, har vi tænkt os ufortrødent at fortsætte arbejdet de næste år.

BKFs POLITISKE ARBEJDE

6-punktsplan

For at kunne foretage en prioritering i Bkfs politiske opgaver, må vi have det lange perspektiv for øje. Derfor vil vi formulere en "6-punkts plan", hvor vi opstiller seks overordnede politiske mål, som Bkf vil arbejde for.

Præcis hvilke seks mål, der skal have højeste prioritet, vil vi diskutere med repræsentanter fra alle dele af det billedkunstneriske felt. Først og fremmest skal diskussionen være visionær og udogmatisk, vi vil ikke binde os til noget på forhånd. Men man kan forstille sig, at den offentlige kunststøtte, sikring af armslængdeprincippet på både kommunalt og statsligt niveau, konsulentordninger, driftstøttens placering, uddannelse, honorarspørgsmålet og naturligvis pensions- og sikringsordning kommer i spil.

Det regionale kunstliv

Bkf har i de sidste år haft øget fokus på det lokale kunstliv. Altså det kunstliv, som udspiller sig uden for hovedstaden med dens store statsstøttede institutioner og dens veludbyggede kunstner-infrastruktur og udstillingskultur. Et kunstliv som først og fremmest baserer sig på amtslig og kommunal økonomi, men hvor det private erhvervsliv også kommer mere og mere på banen.

Som i alle andre sager og problematikker, som Bkf er engageret i, er faglighed et nøgleord. Vi arbejder derfor først og fremmest på at skabe faglige platforme i form af billedkunstråd, tværfaglige kunstråd eller lignende rundt omkring i landet. Platforme, som er placeret inden for det kommunale system, så kunsten er sikret en forankring og kontinuitet, hvad enten det er i en enkelt kommunes regi, eller der er flere kommuner, der slår sig sammen. Det afgørende er ikke, hvor store budgetterne er fra starten, de

kan vokse hen ad vejen. Det afgørende er, at fagligheden får en plads i den kommunale dagligdag.

Det er det grundlæggende budskab i vores lokalpolitiske arbejde. Vi vil indgå i alle nødvendige dialoger med relevante aktører. Lige fra Kulturministeriet og Kommunernes Landsforening til den lokale kunstforening i Korsør. For at fremme forståelsen for - og kvaliteten af - samtidskunstens rolle i de lokale samfund.

Det sidste nummer af Bkf-bladet er et væsentligt skridt, når det gælder om at brede problematikken ud, få overblik over den aktuelle status på landsplan og beskrive nogle visioner for fremtiden.

Der er mange nye ideer og initiativer at følge op på i året, der kommer. Bl.a. har vi samlet et udvalg i Dansk Kunstnerråds regi, der skal arrangere en stor konference i samarbejde Kommunernes Landsforening og Folketingets Kulturudvalg. Målet er, at konferencen skal give et konstruktivt bud på kunstens rolle i de nye storkommuner. Vi har også netop afgivet hørings svar om Københavns Kommunes kulturpolitiske redegørelse. Her påpeger vi bl.a., at man som kommune kan spille en langt mere stimulerende rolle, uden at det nødvendigvis betyder en drastisk stigning af kunstbudgettet.

Landsmøde 2005

Årets landsmøde blev afholdt i Århus og var i høj grad helliget kommunalreformens betydning. Vi havde bedt to oplægsholdere, professor Jørn Langsted fra Aarhus Universitet og kulturforsker Charlotte Helt, om at give bud på, hvilke problemer og perspektiver den professionelle kunst møder efter kommunalreformen. Jørn Langsted anbefalede blandt andet, at organisationer som Bkf "sælger" armslængden som et godt tilbud til politikerne om at undgå at ende i demokratisk uheldige sager som den i Kolding tidligere i år, hvor en udstilling om indvandring blev aflyst efter lokalpolitikeres indblanding. Charlotte Helt pegede blandt andet på, at man kan gå nye veje for at skabe bevidsthed om den professionelle kunsts kvaliteter. F.eks. kunne billedkunstnere deltage i nogle af TVs mange boligindretnings-programmer, foreslog hun, vel vidende at det var lidt af en provokation for mange af deltagerne på mødet. Budskabet fra de to oplægsholdere var dog entydigt: Kommunalreformen skærper kravene til den professionelle kunsts organisationer – simpelthen fordi der i denne store forandringsproces skal kæmpes ekstra meget for at sikre kunstfaglighed og armslængde ude i landet. Oplæggene gav landsmødets deltagere inspirerende nye vinkler på det videre arbejde med at tackle netop den udfordring.

Lokalpolitisk udvalg

Sidste år etablerede vi det lokalpolitiske udvalg, som mellem landsmøderne skal følge op på de konkrete problemstillinger, som vores regionale afdelinger har i dagligdagen. I udvalget sidder regionalafdelingens formænd og repræsentanter fra Bkfs bestyrelse, men udvalget kan sagtens udvides med medlemmer, der har særlig erfaring eller interesse i den regionale kunstpolitik. Det har indtil videre fungeret som et godt sted for erfaringsudveksling og en nødvendig diskussion af, hvordan vi bedst får sat den professionelle billedkunst på dagsordenen i de nye kommuner og regioner.

Det nordiske kultursamarbejde

Et andet område, hvor fagligheden har været i fokus, er det Nordiske Kultursamarbejde.

Brian Mikkelsen har tilsyneladende forsøgt at bruge det danske formandskab for Nordisk Ministerråd til at markere sig med en strukturændring, der skal skabe ny politisk interesse for det ellers meget lavt prioriterede nordiske samarbejde.

Hvis der lå en skjult politisk agenda bag den strukturforandring, Brian Mikkelsen for tre år siden gennemførte på kunststøtteområdet herhjemme, nemlig stærkere politisk styring, så må man sige, at agendaen om politisk styring er helt fremme i lyset, når det gælder strukturforandringerne for den nordiske kulturstøtte. I stedet for de fagligt baserede institutter, som i dag varetager en væsentlig del af kunststøtten (og som i følge forslaget skal nedlægges), skal de nordiske kulturministre fremover vælge nogle fokusområder - som f.eks. videospil for børn og unge - hvorefter et faglig ad-hoc udvalg skal udvikle og gennemføre projektet. Det har det erklærede formål, at politikerne kan profilere sig gennem det nordiske samarbejde. Ikke alene er det et stort tilbageskridt for fagligheden og for det overordentlige vigtige netværksarbejde, at institutterne nedlægges. Men man vil med garanti ende i Brians egen "Kanon-fælde", hvis ministrene tror, at kunst er en sikker vej til politisk profilering.

Bkf har været særdeles aktiv i arbejdet for at undgå de klart uheldige sider af forslaget. Vi har sammen med kollegaer fra Dansk Kunstnerråd deltaget i flere møder med embedsmænd fra Kulturministeriet, og vi har udarbejdet et alternativt strukturforslag, der tager højde for både nytænkning og faglighed. Vores høringssvar var naturligvis stærkt kritisk, og en samlet kunstnerstand har gennem Dansk Kunstnerråd og de andre nordiske søsterorganisationer stået tæt om en fælles kritik.

Internationalt arbejde

Der har været en del intern splid på ledelsesplan i IAA (International Artists Association) de senere år. Efter en konference i Peking for nylig ser det dog ud til, at der er banet vej for en konstruktiv ny kurs. Som det fremgik af Bkf-bladets temanummer i marts i år om det internationale samarbejde, har en af de væsentligste emner været den nu vedtagne UNESCO konvention om Kulturel Diversitet. Forhåbentlig vil den blive et godt værktøj for at hævde kunstens frihed og lokale forankring på den globale plan i fremtiden.

Rent formelt er IAAs danske nationalkomité blevet lagt ind under Bkfs bestyrelse, for på den måde at sikre en bedre erfaringsoverførsel.

EVAN (European Visual Artists Network) har også stabiliseret deres netværks- og informationsbaserede arbejde, og har i øvrigt et fint samarbejde med IAA.

Europakommissionen har søsat et nyt kulturprogram for 2007, som betyder en opgradering både økonomisk og organisatorisk. Bkf har i vores høringssvar gjort opmærksom på, at mindre projekter bør have meget bedre vilkår for at komme i betragtning til støtte fra EU-midlerne.

Ligestilling

Ligestillingsudvalget, som er et samarbejdsudvalg mellem Bkf og UKK, arbejder lige nu på et seminarprojekt i samarbejde med museums- og universitetsfolk. Seminaret er tænkt som et politisk redskab og har beslutningstagerne for kunstindkøb og støtte som målgruppe. Vi ønsker at forankre den kunstfaglige debat om strukturel diskrimination hos dem, som har magten til at gøre noget ved problemet.

Charlottenborg Udstillingsbygning

Bkf har været til møde med den arbejdsgruppe, som Kulturministeren nedsatte for at få analyseret og nytænkt Charlottenborgs Udstillingsbygning. På baggrund af arbejdsgruppens rapport har Bkf efterfølgende udarbejdet et høringssvar, som nu ligger på Bkfs hjemmeside. Vi har pointeret, at Charlottenborg fortsat skal være et kunstnerstyret hus og at forudsætningen for, at man overhovedet kan opkvalificere udstillingsbygningen er, at der tilføres flere penge til drift.

Akademiturné

Vi har i det forløbne år holdt møder med de studerende på de tre kunstakademier i henholdsvis Odense, Århus og København. Formålet var at give et billede af det, som venter eleverne, når de forlader akademiet: Hvordan kunstlivet er organiseret, og hvilken rolle Bkf spiller generelt og for den enkelte. Der var en meget fin feedback fra deltagerne på møderne, og vi vil helt givet intensivere dette samarbejde med akademierne. Et møde med den nye rektor i København, Mikkel Bogh, er allerede planlagt.

Kunststøtte

I Bkf-bladet i juni fremlagde vi en grundig evaluering af den statslige kunststøttes omstrukturering.

Akademiraadet fulgte op på sagen med en stor konference om emnet i september måned. Konklusionen er, meget forenklet, at de personer, som arbejder inden for systemet selv synes, at armslængden har det fint, mens der blandt organisationerne stadig er et kritisk blik på balancen mellem armslængde og politisk styring.

Det er imidlertid også snart på tide at starte en diskussion af, hvilke udviklingsmuligheder der er for den statslige kunststøtte. Her kunne man pege på, at Udvalget for Kunst i det Offentlige Rum, som hører ind under Statens Kunstfond, kunne blive en langt vigtigere spiller i kunstlivet og samfundet som sådan, hvis de fik moderniseret og opgraderet deres mandat.

Et andet område kunne være at finde frem til klarere forventninger til - og en formuleret etik for - arbejdet i armslængdeudvalg. Vi er et meget lille kunstliv, hvor alle kender alle, så netop derfor er en intern, kollegial diskussion om, hvordan vi bevarer respekten for vores faglighed i offentlige sammenhænge utrolig vigtig.

Kunstnernes arbejds- og levevilkår

En pensions/sikringsordning for skabende kunstnere er stadig en af Bkfs vigtigste sager. På det seneste har vi startet en dialog med Socialdemokratiets Mogens Jensen om at bruge en pensionsordning som spydspids for sikringsordningen. Enhedslisten og SF virker stadig interesseret i at arbejde med en socialbaseret sikringsordning til kunstnere.

Vores indtægtsundersøgelse for 2004 viste, at medlemmerne tjener flere penge på at sælge egne værker. Gallerierne har efter sigende kunnet mærke et større salg, så der kan måske være en sammenhæng her.

Indtægtsundersøgelsen viste, at 59 procent af den indkomst, billedkunstnerne får ved at udøve kunstnerisk virksomhed, kommer fra salg. I 2002 udgjorde billedkunstnernes salg kun 49 procent af deres indkomst fra kunstnerisk virksomhed.

Indtægtsundersøgelsen viste dog også, at billedkunstnere i gennemsnit kun tjener 143.374 kr. netto om året, hvilket er et godt stykke under det almindelige

dagpengeniveau. Det tal er stort set uændret i forhold til forbundets forrige indtægtsundersøgelse fra 2002.

Der er derfor stadig mange områder, hvor justeringer og forbedringer ville betyde meget for billedkunstneres vilkår. Det ville være væsentlige skridt i den rigtige retning, hvis kunstnermomsen blev udvidet til også at dække videokunst og andre ikke-traditionelle kunstformer, hvis 1,5%-reglen blev fulgt mere konsekvent og fleksibelt hvad angår definition af begrebet "udsmykning", og hvis honorarer for at producere og opstille udstillinger på museer og lignende blev en selvfølge.

At være på banen med kritik og konstruktive forslag på dette område er en meget vigtig side af Bkfs arbejde. Det er en kontinuerlig proces som løbende skal justeres og diskuteres. Det vil den før omtalte 6-punktsplan være med til at sætte fokus på.

Presseklip

Vi bliver jævnligt bedt om kommentarer til dagsaktuelle sager, der vedrører billedkunsten, og var f.eks. på banen med en kritik af Statens Museum for Kunst, da de ville løbe fra en udstillingsaftale med bl.a. Superflex.

Arbejdet med den nordiske strukturreform har fået en del omtale i pressen, hvor Bkf også har udtalt sig. Derudover har vi haft et par debatindlæg i dagbladet Politiken, dels i forbindelse med den såkaldte "Kolding-sag", dels om den grundlæggende betydning af armslængdeprincippet, som var kommet under hård beskyldning i et indlæg i avisen af formanden for Billedkunstneres Fagforening, Jan Balling. Desuden har der været omtaler af både juni- og oktoberudgaven af Bkf-bladet i Berlingske Tidende og Politiken, ligesom Bkfs indtægtsundersøgelse i foråret blev nævnt i gratisavisen MetroExpress.

SEKRETARIATET

Nye ansatte

2005 har været et omvæltende år for Bkf. Først og fremmest fordi hele Bkfs medarbejderstab er blevet udskiftet. Således har vi sagt farvel til Gitte Holst, som i knap 20 år har gjort en kæmpe indsats for Bkf og været et fast holdepunkt for en lang, lang række danske billedkunstnere.

Vi har pr. 1. august ansat Vibeke Rostrup Bøyesen som koordinator. I dagligdagen er det f.eks. Vibeke, der booker Kunstbussen og Fanøhuset. Vibeke tager sig også af kontingenter, bogføring, opdatering af forbundets lister over fonde og legater samt et hav af andre nyttige og nødvendige funktioner.

Tine Nygaard, der har været ansat som ekstern redaktør af Bkf-bladet, har også forladt sin post i år. I stedet har Bkf ansat Miriam Katz som redaktør af bladet og som forbundets nye informationsmedarbejder. Miriam er journalist, og har før arbejdet bl.a. på Berlingske Tidende. Den nye, opgraderede stilling skal styrke forbundets kommunikation og information både i forhold til politikere, samarbejdspartnere, pressen og ikke mindst i forhold til medlemmerne.

Endelig er forretningsfører Klaus Pedersen taget på to års orlov til Hanoi i Vietnam, og som vikar har vi ansat Mogens Holbøll, der er uddannet cand.jur. og har en tillægsuddannelse i journalistik.

Det kræver naturligvis tid og kræfter for de nye medarbejdere at komme ind i organisationens hjerte, men der ligger samtidig nogle muligheder for nytænkning og revidering af arbejdsgange, som på sigt vil komme organisationen og det enkelte medlem til gode.

Rådgivning og bistand

En kerneydelse i sekretariatets arbejde er den personlige kontakt og rådgivning til de enkelte medlemmer. En stor del af sekretariatets arbejde foregår således via telefon og e-mail.

Emnerne, som sekretariatet yder rådgivning om, er mangfoldige. Typiske henvendelser handler om ophavsret, kontrakter, moms, skat af legater etc. De mere sjældne henvendelser kan handle om alt fra huslejestigninger til sexchikane og trusler. Uanset hvad medlemmer ønsker rådgivning om, tager vi det alvorligt og forsøger at hjælpe. I den forbindelse skal det dog nævnes, at det enkelte medlem også selv bærer et ansvar for at hjælpe sig selv. Hermed tænkes der konkret på, at sekretariatet f.eks. får mange henvendelser, hvor vores medlemmer oplever, at en gallerist eller kunstforening ikke lever op til det aftalte - men parterne har bare aldrig lavet en skriftlig kontrakt. I disse tilfælde står medlemmerne svagt, og det gør sekretariatet dermed også, når det skal assistere. Derfor skal vi opfordre alle vores medlemmer til at benytte sig af skriftlige kontrakter. Vi er pt. i dialog med Dansk Gallerisammenslutning for at revidere den nuværende galleriaftale, og Dansk Gallerisammenslutning har over for Bkf givet udtryk for, at de i fremtiden vil opfordre deres medlemmer til at indgå skriftlige kontrakter og som standard benytte den, der er lavet i samarbejde med Bkf. Bkf arbejder også på at lave en international kontrakt, som kan benyttes i alle EU-lande. En sådan kontrakt skal bl.a. sikre, at vores medlemmer som udgangspunkt får betalt transport og forsikring, og at medlemmerne ikke får nogen former for udgifter i forbindelse med udstillingen. Enhver udgift som udstilleren måtte have, skal dækkes ind via provision. En sådan international kontrakt skal også sikre, at medlemmet i tilfælde af uoverensstemmelser kan få sagen afgjort ved en dansk domstol, og ikke f.eks. ved en polsk eller spansk retsinstans.

Information

Som nævnt ovenfor er Miriam Katz pr. 1. marts 2005 fastansat i en 30-timers stilling som redaktør og informationsmedarbejder. I dagligdagen bidrager både koordinatoren og sekretariatslederen også til informationsarbejdet.

De to første numre af Bkf-bladet med Miriam som redaktør har styrket bladets kunstpolitiske profil og gav et meget grundigt gennemarbejdet overblik over henholdsvis kunststøtten og billedkunsten i kommunalreformen. Redaktionsudvalget tilrettelægger sammen med Miriam de kommende temaer og prøver også at finde nye måder at give bladet en stærkere billedprofil.

Vi er også i 2005 begyndt at sende et nyhedsbrev ud til Bkfs regioner, hvor de bl.a. bliver orienteret om det løbende arbejde i bestyrelsen og sekretariatet.

Bkf-håndbog 2006 går snart i trykken, så den kan udkomme omkring jul, hvor den bliver sendt ud sammen med det nye medlemskort, vejledning til selvangivelse og resultatet fra generalforsamlingens urafstemning. Håndbog 2005 har i øvrigt været så efterspurgt, at der bliver trykt et lidt højere oplag af 2006 udgaven.

Hjemmesiden har siden august fået en struktur, der gerne skulle gøre det nemmere at finde den viden, som den enkelte har behov for, og der er også tilføjet en egentlig søgefunktion på forsiden, som også skulle medvirke til at gøre siden mere funktionel.

Hjemmesiden har også fået et debatforum, hvor medlemmerne kan udveksle synspunkter. Det er dog kun blevet brugt lidt, så vi håber, at der fremover vil komme mere gang i debatten.

Det er planlagt, at der også kommer et nyhedsbrev-modul på hjemmesiden, hvor medlemmerne kan melde sig til, og herefter modtage løbende information via deres e-mail. Sekretariatets plan er som udgangspunkt ikke at udsende et nyhedsbrev med en fast frekvens, men efter behov. Det er en nem, hurtig og billig måde at komme i kontakt med vores medlemmer på, og med de budgetter, vi har, kan vi ikke tillade os at sende fysiske breve ud til medlemmerne oftere end vi i forvejen gør. Vi håber at medlemmerne vil tage godt imod muligheden for at få elektronisk information.

Vi vil fremover prioritere højt, at hjemmesiden er ajourført, så medlemmerne kan finde den nyeste viden og information her. Det vil vi dels gøre for medlemmernes skyld, dels for sekretariats skyld. For jo flere medlemmer, der kan servicere sig selv via hjemmesiden, jo flere ressourcer får sekretariatet frigjort til at håndtere de tunge og svære opgaver, og til at tage initiativ til helt nye tilbud til medlemmerne.

Medlemstilbud

Mange medlemmer benytter sig af Kunstbussen og Fanøhuset, og sekretariatet oplever, at begge dele skaber stor glæde hos mange. Det kan naturligvis også skabe frustration, når et medlem ikke kan låne bilen eller huset præcis den dag eller uge, som vedkommende ønsker. Sekretariatet gør alt, hvad det kan, for at leve op til ansvaret som en retfærdig fordeler af medlemmernes ønsker.

Og det er også vores indtryk, at mange medlemmer har stor glæde af medlemskortet, der bl.a. giver hel eller delvis fri adgang til en lang række af landet museer og udstillingssteder. Medlemmerne kan også opnå rabatter i flere butikker landet over, hvis de fremviser deres medlemskort. Sekretariatet arbejder på at skaffe sig overblik over, hvilke butikker det drejer sig om, så vi kan formidle dette medlemstilbud til alle.

Sekretariatet er også i gang med at undersøge mulighederne for gennem et forsikringsselskab at kunne tilbyde fordelagtige standardforsikringer som indbo- og bilforsikringer. Vi ved, at det også kunne være hensigtsmæssigt at lave en aftale om forsikring af kunstværker under transport og udstilling, men den foreløbige research

tyder desværre ikke på, at dette er realistisk, da der ikke her er tale om standardprodukter i forsikringsbranchen. Forsikringsprisen af værker vil nemlig altid afhænge af værkernes konkrete værdi, og afhængig af om man blot skal forsikre for 15.000 kr. eller for 150.000 kr., vil prisen for forsikringen lande på vidt forskellige niveauer. Sekretariatet vil dog researche videre i forsikringsbranchen for at afsøge mulighederne.

Kurser

Der er planer om at arrangere to kurser i foråret 2006. Et kursus om, hvordan man skal skrive og udforme ansøgninger til fonde og legat-uddelere, og et kursus i PhotoShop, særligt tilrettelagt for billedkunstnere.

Mange andre kurser kunne være relevant at arrangere. Vi må imidlertid prioritere vores ressourcer og ikke gabe over mere, end vi kan klare. Men kurser står højt på listen over tilbud, som vi gerne vil kunne præsentere medlemmerne for fremover.

Billedkunstnernes Forbunds Ophavsrets Fond (BKFO)

Som en ny opgave har sekretariatet overtaget administrationen af Ophavsretsfonden. Det er sket for at nedbringe administrationsudgifterne, som efter denne omlægning vil blive reduceret med omkring 35 procent.

Ophavsretsfonden mødes fortsat to gange årligt – marts og september – og den frekvens forekommer rigtig i forhold til antallet af ansøgninger. Ophavsretsfonden får løbende ansøgninger om støtte til konkrete udstillinger eller produktioner, men gør opmærksom på, at den fortsat ikke, sådan som det er bestemt i vedtægterne, kan yde støtte hertil.

Medlemstal

Medlemstallet er p.t. 1168 medlemmer, og vi ser en klar stigning af unge, som efter endt uddannelse melder sig ind i forbundet.

På bestyrelsens vegne,

Cai Ulrich von Platen, formand for Billedkunstnernes Forbund, oktober 2005.